

Implementatie Kaderrichtlijn Water: Een persoonlijke kijk vanuit Rijn-Oost

— Jan Supèr
— Afdelingshoofd Onderzoek en Planvorming Waterschap Reest & Wieden

Toen ik in augustus 2003 begon bij het Waterschap Reest&Wieden, kreeg ik het er gratis bij. Het projectleiderschap voor de implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) bij ons waterschap. Wat tot die tijd veraf en vooral ondoorgroendelijk was, kwam ineens heel dichtbij, bleek nog steeds ondoorgroendelijk en zag er nog dreigend uit ook. Mijn eerste directe confrontatie met de KRW was een vergadering in Arnhem van het RAO, ons Regionaal Ambtelijk Overleg, zeg maar projectleiders van de waterschappen en provincies in het Deelstroomgebied Rijn-Oost (tussen Assen en Arnhem). De richtlijnen en interpretaties rond de KRW rolden vanuit het Rijk over ons heen, zonder dat de oekazes op hun realiteitszin en toepasbaarheid in de regio leken te zijn getoetst. Hoeveel tijd en energie er toen al in de definitie en het bepalen van waterlichamen was gestoken... Mijn eerste RAO-vergadering was ongeveer wat ik mij voorstel van een Babylonische spraakverwarring. De hele terugreis naar Meppel had ik nodig om de zaak op een rijtje te krijgen. In de maanden daarna is het gelukkig snel beter gegaan. Vooral omdat het beeld helderder is geworden wat er eind 2004 als resultaat vanuit de regio aan de Staatssecretaris V&W (StaS in het jargon) moet worden aangeleverd. Verder zijn we ons in elk geval in Rijn-Oost steviger gaan opstel-

len en minder afhankelijk van de landelijke informatievoorziening en vooral interpretaties geworden. Uiteraard zorgen we er via afstemming op verschillende niveaus dan weer wel voor dat we in Nederland zoveel mogelijk vergelijkbare producten maken. Een kerstboom van vergaderingen is het nog steeds wel, die implementatie van de KRW.

— Het proces in Rijn-Oost loopt nu dus goed. Het credo is nog wel 'met de huidige technische inzichten werken aan voorlopige technische resultaten'. Er is immers veel niet uitgekristalliseerd, wat inhoudt dat een deel van het huiswerk de komende jaren over moet. We hebben begin 2004 afgesproken om met een groeidocument te werken dat tegen de zomer moet leiden tot een Deelstroomgebied-rapportage Rijn-Oost; het gaat dan vooral om de beschrijving van de huidige toestand. Een uitwerking richting doelstellingen en te nemen maatregelen volgt in het Deelstroomgebiedsplan, tot 2009.

— Opvallend is in mijn beleving dat de uitwerking van grondwateraspecten achterblijft, onder meer omdat de verantwoordelijkheid lang heeft gependeld tussen Rijk en regio. Zo is de schaal waarop grondwaterlichamen zijn gedefinieerd onvergelykbaar veel groter dan die van de oppervlakte-waterlichamen. Ook de economische analyse van het watergebruik heeft geleden onder een

onduidelijke verdeling van verantwoordelijkheden tussen Rijk en regio. Inmiddels is een algemeen verhaal gereed, maar pas door toespitsing op de regio Rijn-Oost ontstaat er een betekenisvol onderdeel van onze Deelstroomgebiedrapportage.

— Wat tenslotte zorgen baart is de definiëring van de ecologische toestand en het ecologisch potentieel. Voor waterlichamen met verschillende typologie en/of status gelden straks verschillende ecologische en fysisch-chemische doelstellingen (differentiatie in normen). Vanuit RIZA en Stowa wordt nu gewerkt aan de ecologische referentiebeelden voor de verschillende typologieën en daaruit afgeleid maatlaten voor de toestand en het potentieel. Vanuit de Unie-Klankbordgroep Kaderrichtlijn Water (KKW) pogen we hier meer grip op te krijgen. Uiteindelijk zijn het immers de waterbeheerders die zich voor een belangrijk deel van de KRW-opgave gesteld zien staan.

Dit alles laat natuurlijk onverlet dat de KRW ons grote kansen biedt voor een integrale aanpak van de waterkwaliteitsproblemen. Wel realiseren we ons dat we als waterbeheerders voor het benutten van die kansen in belangrijke mate afhankelijk zijn van andere sectoren. Het is natuurlijk ook niet voor niets dat de KRW hecht aan publieke informatie en participatie. Om gemeenten

alvast vertrouwd te maken met de KRW, staat het onderwerp bij alle structurele bestuurlijke en ambtelijke overleggen van in elk geval Reest&Wieden op de agenda. Een overzicht van aspecten waarmee gemeenten inhoudelijk vanuit de KRW te maken kunnen krijgen, is daarbij als toelichting beschikbaar. Gemeenten geven aan vooral behoefte te hebben aan een spoorboekje met relevante data, aan een praktische invulling en handvatten, niet aan abstracte dossiers.

— Ook andere belangen (landbouw, visserij, natuur en milieu) krijgen met de KRW te maken. Voor de koepelorganisaties van deze belangen is vanuit Rijn-Oost een Klankbordgroep in het leven geroepen. Ook hier is er duidelijk de behoefte om een en ander concreet te maken. Voor participatie van individuele burgers in het proces achten we het

gezamenlijk nog te vroeg. De communicatie over de KRW blijft overigens gekoppeld met andere wateronderwerpen (WB21, Ruimte voor de Rivier); voor de burger is onze opdeling alleen maar verwarrend.

— In de richting van de eigen organisatie heeft de projectgroep van Reest&Wieden zich voorgenomen om ook minder bij dit onderwerp betrokken waterschapsmedewerkers periodiek te informeren over de KRW en de mogelijke gevolgen voor ieders werk. Zo is er recent twee keer een informatie- en discussiebijeenkomst georganiseerd. Deze zijn goed bezocht, met vertegenwoordiging uit diverse geledingen van de organisatie. Een belangrijke conclusie is ook hier weer dat de materie kennelijk nog onvoldoende concreet is om de gevolgen voor het eigen werk te kunnen doorgronden.

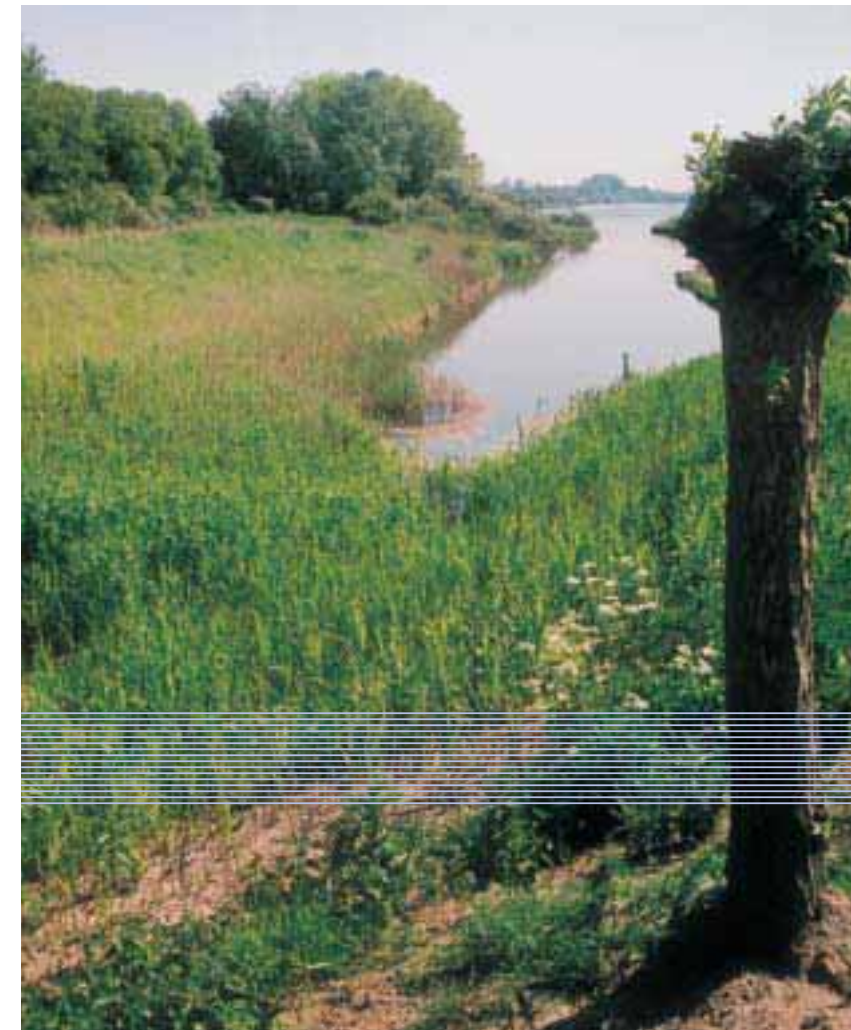
— Tenslotte de bestuurlijke component. In de afgelopen maanden is allengs duidelijker geworden hoe de verdeling van verantwoordelijkheden tussen Rijk en regio ligt. De StaS is verantwoordelijk voor de rapportage vanuit Nederland aan Brussel en laat zich daarbij adviseren vanuit de regio's. Dat advies vanuit de regio behelst eind 2004 een door de besturen vastgestelde Deelstroomgebiedrapportage Rijn-Oost (en in 2008 het Deelstroomgebiedsplan). Zoals het er nu naar uit ziet, kunnen we rond de zomervakantie ons bestuur concreet informeren over de Deelstroomgebiedrapportage Rijn-Oost; in het vroege najaar zullen we vragen om met die rapportage in te stemmen. Dan kan er weer een klein stapje gezet worden op de lange weg naar implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Water. —

De richtlijn biedt kansen voor een integrale aanpak van waterkwaliteitsproblemen

De KRW in het Scheldestroomgebied

— Kees Steur
— Waterschap Zeeuwse Eilanden

De implementatie van de Kaderrichtlijn Water in het Scheldestroomgebied kent een extra dimensie. In het gebied loopt de internationale pilot 'Scaldit', waarbinnen een aantal Europese guidances van de richtlijn worden getest. Dit betekent dat naast de regionale en nationale afstemming ook nog sprake is van een intensieve afstemming met de andere lidstaten in het stroomgebied, te weten Vlaanderen, Wallonië, het Brussels stadsgewest en Frankrijk. Hiermee hebben we gelijk een van de grote knelpunten van de implementatie te pakken: het stroomlijnen van de afstemming. De open opzet van de kaderrichtlijn en een gebrek aan regie hebben er voor gezorgd dat veel discussies op (te) veel plaatsen zijn gehouden en (te) vaak zijn herhaald. Op veel vragen kon geen antwoord worden gegeven, omdat niet duidelijk was door wie en wanneer besluiten genomen moesten worden. De kaderrichtlijn beoogt het beleid voor alle waterlichamen in een keer te regelen. Dat is in mijn ogen geen verstandige keus geweest. Door alles tegelijk en in detail te willen regelen dreigt het zicht op de hoofdzaken verloren te gaan. Het was beter geweest als we met de belangrijkste waterlichamen, zoals de Noordzee, de grote rivieren, meren en zeearmen waren begonnen. Om pas later (voor zover nodig) verder in te zoomen op de kleinere wateren. De defensieve houding van Nederland, zoals vastgelegd in de ambitienota, is naar mijn mening hier het gevolg van. In het Scheldeoverleg is dit opgelost door zoveel mogelijk van grof naar fijn te werken. Hierdoor blijven de belangrijkste problemen in ieder geval in beeld. Een ander knelpunt dat ik onder de aandacht